

TÕUSEV NOORUS

NR. 1 • 1937
VEEBRUAR

Printed and Published
by the Estonian Youth League

Noored konsulendi juhatusel aiatööd õppimas.

VÄLJAANDJA
PÖLLUTÖÖKODA

Kõik teadlikud noored
tellivad omale ajakirja

TÕUSEV NOORUS

Sisuks kirjutisi noori juhtivatelt tege-
lastelt, rikkalik valik noorte loomingut,
juhiseid töö korraldamiseks noorsoo or-
ganisatsioonides, tegelikke tööõpetusi
poistele ja tütarlastele, jõukohaseid üles-
andeid teaduse ja tehnika alalt, ülevaa-
ted noorsoo organisatsioonide tegevu-
sest, huvitav ajaviite nurk, rohkesti pille.

Toimetus ja talitus:
Tallinn, Pikk tän. nr. 40, Põllutöökoda.

Tellimishind:	1	aastas	Kr. 1.50
	$\frac{1}{2}$	"	" —.80
		üksiknumber	" —.20

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

UUS EESTI

*pakub iga päev palju tarvilikku ja
huvitavat kodu- ning välismailt.*

Teie oma huvides on iga päev lugeda „Uus Eestit“

Tõusev

VÄLJAANDJA: PÖLLUTÖÖKODA

NOORUS

Nr. 1 / 1937

20. VEEBRUARIL

I AASTAKÄIK

SAATEKS.

Noortes peituv suur jõud on võimeline ületama kõiki raskusi, mis seab neile ette elu. Kus ei suudeta võita takistusi üksikult, seal liidavad noored oma jõu ühiseks pingutuseks. Võit saavutatakse alati!

Noored teavad, et võimas jõud pole antud neile pillamiseks, vaid kauni tuleviku ülesehitamiseks. Sellepärast püüavad nad end igakülgset arendada ja ette valmistada tegelikule elule.

Noori tiivustab tööle vanema põlve häätahulik kaasabi, millega on loodud noorte tööks senisest lahedam õhkkond. Eriti suuri lootusi panevad noored möödunud aasta lõpul Riigivanema dekreediga antud noorsoo organiseerimise seadusele, mis elulähedase rakendamise puhul võib tuua meie noorsooliikumisele palju kasu.

See annab uut jõudu ka neile organisatsioonidele ja tegelastele, kes seni kõigi raskuste kiuste on leidnud võimalusi noorsootööst osavõtmiseks ja noorte juhtimiseks ning kasvatamiseks. Moraalne tunnustus tehtud tööle on saadud. Kui sellele lisandub veel majanduslik kaasabi, siis loodame senisest hoopis suuremaid töötulemusi.

Põllutöökoja juurde koondunud noorsoo organisatsioonide arv ja liikmespere on kasvanud aastate jooksul nii suureks, et lähema sideme loomiseks noortel omavahel kui ka nende vaimse keskkohaga on tekkinud vältimatu tarve oma ajakirja järel.

„Tõusev Noorus“ ei taha aga olla ainult Põllutöökoja juurde koondunud maanoorte ajakirjaks, vaid hääks sõbraks ka teistes noorsoo organisatsioonides töötavatele kui ka seni veel organiseerumata noortele.

Noorte huvid on laialdased. Sellele vastavalt tahab ka „Tõusev Noorus“ pakuda neile mitmekülgset lugemismaterjali.

Ajakirja veergudel avaldame noori juhtivate tegelaste poolt maailmavaatelisti ja noorsooliikumise sihte käsitlevaid kirjutisi. Noorte organiseerimiseks ja olevate organisatsioonide kohandamiseks uuele noorsoo organiseerimise seadusele anname asjalikke juhiseid.

Ajakiri tahab aidata kaasa noortele tegelikkude oskuste õppimisel põllumajanduse, kodumajanduse, poiste ja tütarlaste käsitöö alal, püüab viia lugejaid lähemale looduse sügavamale mõistmisele ning äratada huvi kodu, selle ümbruse ning ajaloo vastu.

Ühes noorsoo organisatsioonis häid tulemusi andnud tööviisi on sagedasti võimalik kasulikult rakendada ka teistes. Mõnigi ülesanne, mis osal organisatsioonidel lahendatud, sobib teistel võtta töökvasse. Sellepärast toob ajakirja iga number ülevaateid ja kirjeldusi noorsoo organisatsioonide tööst ja tegevusest.

Rohkesti ruumi on kavatsatud jätta noorte eneste mõtteavaldustele ja katse-

tustele eneseväljendamise alal kirjas. Ajakirja selles osas ei saa loomulikult taotleda niipalju kõrget kunstilist väärtust kui just noorte mõtteväärsust ja omapära. Oma mõtete väljendamiseks ja kirjelduste koostamiseks anname noortele juhiseid ajakirja veergudel.

Lõpuks ei ole unustatud ka ajaviite osa, mis pakub meeldivat vaheldust igapäevase asjaliku töö kõrval.

„Tõusva Nooruse“ sisu ja laadi kohta lugejatelt saadud märkuste ja soovide eest oleme tänulikud ning püüame neid täita, kui selleks vähegi võimalust.

Saates „Tõusva Nooruse“ esimese numbrilugejate kätte, sooviksime talle noorte poolt sooja vastuvõttu. Kujunegu kontakt ajakirja ja lugejate vahel tihe- daks ning lähedaseks.

Toimetus.

Meie rahvuse ülesannetest.

„Tõusvale Noorusele“ kirjutanud noort juhataja kol.-lt. J. Vellerind.

Kui kõnelda ülesannetest, siis peab olema eesmärk. Eesmärk seab ülesanded ja iga ülesanne on astmeks eesmärgile. Suur ülesanne jaguneb vähemateks ülesanneteks ja nende vähemate ülesannete täitumine viib täitumisele suure ülesande. Iga vähemagi ülesande täitmisel seisku silmade ees juba see suurem ülesanne ja hinges pesitsegu aim eesmärgist ja tung selle poole. Need ülesanded ja see eesmärk, mis on inimesele usuks ja elumõtteks, üksi on suutelisid haarama oma teenistusse inimese kogu jõu.

Neid püüdeid ja tunge, mis on inimesel ja igal elaval organismil, näeme ka rahvuste juures. Ka rahvus püüab end säilitada, tal on tung kasvada ja paljuneda, tung valitseda ja tegusid teha. See- ga võime kõnelda rahvusorganismist. Iga rahvustundega isik tunneb end loodusjõuliselt kuuluvat sellesse organismi kui rakukene. Ta tunneb, et rahvusorganismi ülesanded on kõrgemad tema isiku ülesannetest. Elamine rahvusorganismis on kui teine, kõrgem aste tema elust. Rahvusorganismi elu eesmärk ja ülesanded on nagu antud looduse poolt igale elavale organismile, neid ei ole vaja enam otsida ja üles seada, vaja neid ainult mõista, neisse uskuda ja neile elada.

Meil eestlastel tuleb oma rahvust säilitada. Meie peame arvult kasvama ja paljunema. Meie peame tegusid korda

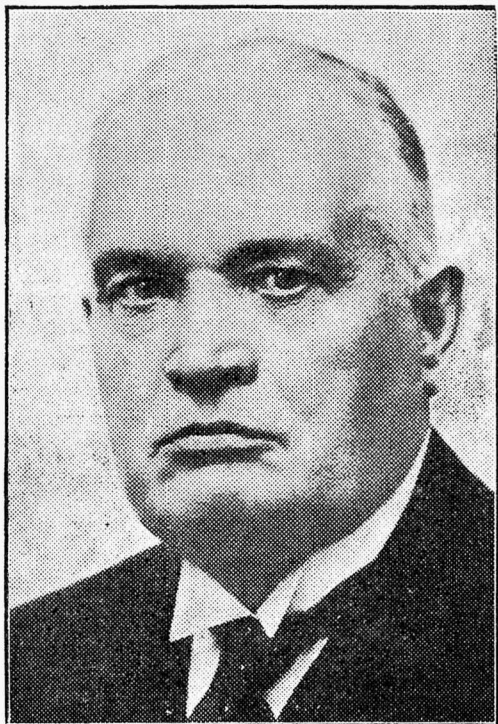
saatma ja tõusma kultuuri ja töö tule- mustes inimkonna harjale.

Sarnaseid ülesandeid hüüavad avalikult kõik tõusvad suurrahvad ja see hüüd teeb neid tugevamaks ja aktiivsemaks. Meil ei ole seda teistele hüüda, sest ole- me väikerahvas ja meie tee tõusuks on palju pikem ja vaevalisem suurrahvaste omast. Seda veenvamalt peame meie aga neid ülesandeid endasse istutama, teades, et need suurelki on võrsunud tillukesest eost, ja uskuma oma rahvuse elujõusse ja õnnesse. Meil on oma ko- dumaal ruumi ja võimalusi tõusuks, vaja vaid innukat usku, tahet ja tööd selleks tõusuks.

Jõude, mis liidavad rahvuse ühiseks organismiks, on mitmeid. Siin on tõuline ühtekuuluvus, keele ja eluviiside ühtlus jne., kuid peamine on rahvuslik meel, mille sisendamine algab hällist.

Eesti rahvas on uuesti jõudnud olu- korda, et on vaba ja ise otsustab oma saatust. Nüüd on aeg, et iga eestlane selgusele jõuaks, mis ja kuidas on edasi.

Kõigepäält meie peame endast kujundama tõelise rahvusorganismi seesmi- selt ja väliselt. Tuleb sisendada ja sü- vendada endasse ja teistesse rahvustun- net. Peab tugevnema meie rahvuslik ise- teadvus, ühtekuuluvuse tunne ja ühine tööind. Mõistulugu inimese keha liik- mete omavahelisest tülist ja selle laosta- vast mõjust kogu inimorganismile on ju sihitud just rahvus- ja riikliku organis- mi tegevuse kohta.

Riigivanem Konstantin Päts.

*Kaitsevägede ülemjuhataja
kindral-leitn. J. Laidoner.*

Need nähtused, mis takistavad või lõhuvad meie rahvuslikku ühtekuuluvust, tuleb osavalt kõrvaldada. Kaduma peab seni sageli ilmnunud usaldamatus kõige omamaise vastu ja põhjendamata aukartus välismaise vastu. Kadeduse ja mahakiskumise asemele rohkem usaldust oma rahvuse liikmete vastu ja nende loominguusse. Väliselt samuti ei või kesta, et paljusid eestlasist veel võib pidada koduse keele või nime järgi muulasiks.

Meie rahva hariduse ja vaimse arengu tase ei tohi kuidagi jääda madalale naaberrahvaste omast, sest siin maha jääda tähendab alistuda võõrale mõjule. Sama on ütelda ettevõtlikkuse kohta majanduslikus elus. Vaimsele arengule ongi aluseks majanduslik tugevus, mida vaja luua tööga. Haridusele ihkamine ilma tööväljata ei ole õige. Maa on meie ülalpidamise ja tulu peamiseks allikaks, seepärast ei tohi lasta langeda töötahet ja visadust oma maalapi harimiseks. Maanoored, nähke selles oma tänulikku töövälja!

Meie rahvale oli seni tugevaks toetajaks tung vabadusele ja riiklikule ise-

seisvusele. Nüüd on need saavutatud. Võiks arvata, nagu oleks meie sellega juba oma rahvuslikul eesmärgil. Rahvusorganismi ülesanded sellega aga ei piirdu.

Riiklik iseseisvus on ainult kõige soodsam võimalus ühe rahvuse eluks, kasvuks ja sammumiseks uutele ülesannetele. Sellisena võetud ei vähene meie riikliku iseseisvuse tähtsus, vaid just tõuseb. Meie rahvuslik eesmärk pole saavutatud, vaid selle poole tuleb noorusrõõmuga lõpmata rühkida. Tunne, et kõik on juba saavutatud, teeb inimesed ja rahvad passiivseks ja neis kaob võime küllaldaselt aktiivsust näidata tõsisel ajaloo katsumise momentidel.

Rahvusorganism tugevneb ja tunneb oma tõusu järkjärguliste ülesannete täitmisega, mida üles seab oma eesmärgi teel. Nii on ka meil. Meie rahvus sündis uuesti. Ta peab noorusjõul kasvama ja andma elu. Tema teod juurduvad minevikust ja paisuvad tulevikule. Temase peab jääma pesitsema aktiivsuse ja võitlusinnu kolle, et leiduks tuld, kui jälle peerge süüdata on vaja.

Maanoorte maatulundusringide liikmetest Ameerikas.

Agr. J. Ümarik.

Kaks aastakümnet on möödunud sellest ajast, kui Ameerika Ühendriikides vastu võeti seadus, n. n. Smith-Lever Act, millega määrati P. A. Ühendriikide keskvalitsuse eelarves summad jaoskondliku agronoomilise nõuande tööks ja maatulunduslike klubide kaudu mõlemast soost 10—19 a. vanuses maanoorte keskel maatulunduslike teadmiste ja oskuste levitamiseks ning noortest Ameerika kodanikkude kasvatamiseks. Seda seadust, mis maanoorte keskel maatulunduslikul alal töötamise tõstis rahvusliku kasvatus ja põllumehe kutselise hariduse levitamise süsteemi, loetakse õigusega üheks tähtsaks teguriks, mille tulemusena käesoleval ajal Ameerika põllumeeste seas äärmised poliitilised voolud

puuduvad ning põllumajandus majanduslikust kriisist vähese valuga üle sai. Maanoorte maatulunduslik liikumine oma teise aastakümne lõpuks on viidud igasse riigi nurka, igasse viiendasse tallu ning 11% maanoortest 10—19 a. vanuses olid 1936. a. maatulundusklubide liikmed.

Maanoorte liikumine maatulunduslikul alal P. A. Ühendriikidest kui eeskujuna maalt on üle kantud Euroopasse, kus Ameerika J. Rockefelleri kapitali toetusel on maatulunduslikud klubid mitmesuguste nimede all levinenud Taanis, Rootsis, Soomes, Poolas jne. Ka Eestis on maanoorte maatulunduslik liikumine eeskujuna saanud P. A. Ühendriikidest ning esimesed maatulundusklubid on loodud käesolevate ridade kirjutaja alga-

tusel, kes 1925. a. õppeülesandel Ameerikas viibides sääl ka maatulundusklubide tegevusega ja töötulemustega tutvunes.

Kuigi maanoorte liikumisele maatulunduslikul alal meil võib tagasi vaadata juba kümneaastasele tegevusele, ei ole liikmete arv küllaldane võrreldes naabermaade maanoorte liikumisega. Sisuliselt on meie noorte töö küllaltki märkimisväärt edusamme näidanud. Maanoorte töö erinevusel üksikutes maades on oma sisemised ja välised põhjused.

Ei saa märkimata jätta majanduslikku toetust, mis naabermaad Ameerikast koos eeskujuga kaasa said. Toetuse arvel loodi kindel eriline noori juhtiv personaal kesk-kohas ja kohtadel, mis hiljem juure tulnud oma riikliku ja kohaliku omavalitsuste toetusega võimaldas luua kindla maanoorte maatulundusliku organisatsiooni.

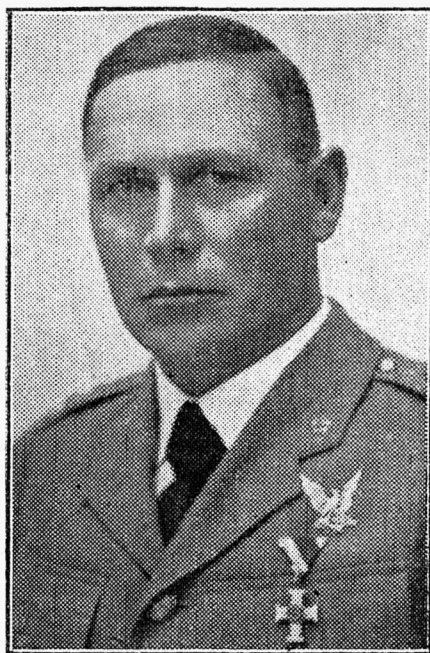
Erinev on olnud ka maatulundusklubide või -ringide liikmeskond meil ja mujal, mis nähtavasti ka võib mõjutanud olla maanoorte liikumise edukust. Tahaksin peatuda siin eeskujumaa maatulundusklubide liikmeskonna juures, kus seda küsimust Illinois'i osariigis on mitmekülgsest uuritud, et selgusele jõuda m.-klubide tegevuse tulemustes ning otsida abinõusid tegevuse edukuse tõstmiseks. Käesolevas peatun liikmeskonna analüüsi juures, mis meilgi kasulik võiks olla organiseerimistöö suunamiseks ja tegevuse edukuse tõstmiseks.

Vanuselt maatulundusklubide liikmeskond koosneb mõlemast soost maanoortest 10—19 aastani, viimane juure arvatult. Uurimust teostati Illinois'i põllumajandusliku ülikooli ja katsejaama poolt võrreldes maanoorte peres maatulundusklubi liikmeid ja mitteliikmeid ühesuguses vanuses 60 kogukonnast. — Uurimuse tulemusena selgus:

- 1) Maatulundusklubide liikmeskonna moodustamisel on eriline tähtsus vanemate ühiskondlikul ja majanduslikul seisukorral. Klubide liikmed tulevad võrdlemisi suuremal arvul taludest, kus on paremad majanduslikud tingimused ja vanemad ühiskondlikult paremini arenenud.
- 2) Poiste osavõttu, mitte tüdrukute, klubi töödest ja tegevusest mõjutab talundi suurus. Klubi liikmeks astuvad poisid võrdlemisi rohkem suurematest taludest kui väikestest.

Haridusminister kol. A. Jaakson.

Noortehataja kol.-lt. J. Vellerind.

- 3) Poisid ja tüdrukud, kelle vanemad ise võtavad osa mitmesugustest organisatsioonidest ja ühiskondlikkudest ettevõtetest, võtavad suuremal arvul osa liikmetena maatulundusklubide tegevusest, kui nende lapsed, kes ise ühiskondlik-seltskondlikest üritustest osa ei võta.
- 4) Suuremal arvul võtavad osa m. klubi tööd ka need, kelle vanemad hindavad üldse seltskondlikku tööd ja soodustavad selle tõttu nendest osavõttu oma lastele.
- 5) Poisid, kes võtavad osa teiste organisatsioonide tegevusest, astuvad suuremal arvul ka maatulundusklubide liikmeks.
- 6) Tüdrukutest astuvad suuremal arvul klubi liikmeks need, kes on võrdlemisi suurema aktiivsusega, seisavad teistest kõrgemal, on võimuhimulised ja teiste eestvedajad. Poiste juures ei ole seda märgata, et tagasihoidlikud vähem klubi liikmeks tungiksid.
- 7) Poisid ja tüdrukud, kes on huvitatud talutööst ja armastavad maaelu, astuvad ka m. klubi liikmeks suuremal arvul kui need, kellel puudub huvi maaelu vastu.
- 8) Ka on rohkem lootust saada m. klubi liikmeid nende maanoorte seast, kes on tuttavad talutöödega ja omavad kogemusi talutöödes.
- Uurimuse tulemusena ei ole selgunud, et määrava positiivse tähtsusega oleks klubi liikmeks astumiseks suurem intelligentsus, mida määrati intelligentsuse testiga; ka ei olnud märgata, et perekonna suurusel oleks tähtsust olnud m. klubi liikmete värbamisel.
- Maanoorte maatulunduslike organisatsioonide liikmeskonna uurimuse tulemusena, mis, väga võimalik, sarnaneb ka meie maanoorte ringide liikmeskonnale, kerkivad üles küsimused, mis nõuavad lahendamist maanoorte liikumise edukuse tõstmiseks. Nimelt, on tarvis leida lahendust sellele, kuidas tõmmata kaasa m. klubide tööle maanoori, kelle majanduslik seisukord sageli ei võimalda kooskäimist ja liikmena maatulund. õppeprojektide läbiviimiseks vajaliku kapitali hankimist, kuidas pääseda juure nende talunikkuude noortele, kes ise ei võta osa ühiskondlikkudest ja seltskondlikkudest organisatsioonidest ja nende ettevõtetest. ega pea soovitavaks ka oma laste osavõttu nendest.

Ats ja Maks.

Sulev Ränis.

Ühes talus Kureveres
elamas on venda kaks.
Ats on noorim kogu peres,
elatand on juba Maks.

Küla peksab keelt, et oi-oi:
Maks on nisukene mees —
puurib paberit kui koi,
istub toas ja raamat ees!

Atsist küla ütleb aga:
See poiss on küll tublit verd —
töö käib, muudkui vile taga,
pealehakkamist kui merd.

Ükskord ütles nõnda isa:
„Poisid, kopli-heinamaa
ajab aga võsa visa,
heina enam säält ei saa.

Maad on neli tublit tiinu,
lehke puhtaks kumbki kaks —
siis saab jälle niita heinu.
Minge tööle, Ats ja Maks!“

Maks läks kohe oma nina
paberisse puurima,
kargas kohe nuuskurina
kõlke välja uurima:

Vist on vaja teada varem,
kuidas kasvab iga puu?
Millal raiuda on parem,
siis kui noor või vana kuu?

Kas võib lepahagusid ka
kõita kaseväädigaga?
Kas saab kätel pragusid ja
haavu terveks võida joodiga?

Oi-oi-oi-oi, tuhat asja
vaja leida õppides!
Oi-oi küsimusi: kas? ja
miks? ja mis? ja kus? ja kes?!

Ats kuid viskas selga kirve:
„Isa, kuidas käib see töö?
— Ahah, nõnda! Ole terve!
Eks ma mõne kubu löö!“

Ohtul tuli koplust koju,
küsis: „Noh, ja sina, Maks?“
Vastas Maks: „Pea meeles, poju:
tarkus teeb meid tugevaks!“

Hommikul, kui Ats läks tööhe,
Maks tõi jälle raamatu;
tuupis lehekülgi pähe —
palju vaja teada ju!

Nii Maks maha õppis aja,
Ats sai puhtaks koplilmaa.
Siis, kui juba niita vaja,
Maks läks alles raiuma.

Tuli, vaatas, ütles isa:
„Maks küll õpib päevad-ööd,
aga Atsi vastu ei saa!
— Tarkus üksi ei tee tööd.“

Asjaajamise raamatud maanoorte organisatsioonides.

Agr. E. Nugis.

Korralik asjaajamine maanoorterings on eduka töötamise tähtsaks eelduseks. Asjaajamist on siis kergem korraldada, kui on välja kujunenud kindlad vormid tarvitusele võetavate raamatute kohta. Asjaajamise raamatud peaksid sisaldama kõiki organisatsiooni töökorralduse juures vajalikke andmeid. Ühtlasi peaksid raamatud olema nii lihtsad ja ülevaatlikud, et noored neid suudaksid ise pidada.

Seni põlnud meie maanoorte organisatsioonide asjaajamises ühtlast korda. Aastaid töötanud ringides on küll kohapeal välja kujunenud erisugused raamatute vormid, mis oma ülesannet kohati päris hästi täidavad, kuid töö ühtlustamise mõttes on tarvilik, et kõikides maanoorte organisatsioonides sünniks asjaajamine ühtlaste vormide kohaselt.

Kõige enam teeb asjaajamise raamatute vormide puudumine raskusi noorematele

maanoorteringle ja nende juhtidele. Juba organisatsiooni tegevuse esimestel kuudel tuntakse vajadust teatud raamatute pidamiseks.

Järgnevas toon kirjelduse asjaajamise raamatute kohta, milliseid oleks soovitatav sisse seada maanoorte organisatsioonides. Vormide väljatöötamisel on võetud aluseks mitmes vanemas maanoorterings tarvitusel olevad raamatud ja nende pidamisel saadud kogemused.

Asjaajamise raamatuteks

tuleksid osta joonelise paberiga, hariliku koolivihiku formaadiga, kuid sellest paksemad, kõvade pappkaantega kaustikud. Neid on müügil igas raamatukaupluses. Osta tuleks ainult hää valge ja paksema paberiga kaustikuid. Halval paberil läheb tint laiali ja raamat jätab rämpaka mulje. Soovitatav kaustikuid

paksus oleneb raamatu liigist ja organisatsiooni suurusel. Allpool on iga raamatu vormi juures antud ka soovitatav lehekülgede arv.

Tarviliste vormide joonestamine kaustikusse tuleks noortel enestel läbi viia. Seda võib teha kas tindiga või värvilise (punane, sinine) pliiatsiga. Joonestamise kergendamiseks on antud iga raamatu vormi juures mõõdud sentimeetrites.

Enne raamatute tarvitusele võtmist tuleb kinnitada nende lehekülgede arv. Selleks nummerdatakse kaustiku leheküljed järjekorras algusest lõpuni ja kirjutatakse viimasele leheküljele vastav märkus. Näide: „Käesolevas Metsaküla maanoorteringi kassaraamatus on 43 (nelikümmend kaheksa) nummerdatud lehekülge“. Sellele tekstile kirjutavad alla ringivanem ja juhatusliikmed. Kui on organisatsioonil oma pitsat, siis tarvitatakse pääle allkirjade ka veel seda.

Kõik raamatud peaksid olema varustatud nimesildiga järgneva näite kohaselt:

Metsaküla maanoorteringi
Juhatus protokolliraamat
Alatud: 5. mail 1936. a.
Lõpetatud:

Raamatu lõpetamise kuupäev märgitakse nimesildile siis, kui raamat on täis ja ta tuleb arhiivmaterjalide hulka paigutada.

Üldkoosolekute protokolliraamat.

Selleks sobib eelpoolkirjeldatud formaadiga joonelise paberiga, 100—200 lhk. paksune kaustik. Mõnedes maanoorte organisatsioonides on tarvitusel kirjutuspaberi poogna suuruse formaadiga raamatud. Soovikoral võib niisuguseid edasi tarvitada. Neld on ainult protokollil kirjutajal märksa tülikam koju kaasa võtta protokollil sissekandmiseks.

Üldkoosolekute protokolliraamatusse kirjutatakse pääle üldkoosolekute ka töörühmade ja õpiringide koosolekute protokollid, kui selleks pole eri raamatut. Samuti protokollitakse siia õppereisid, päevad, peod, koosviibimised jne., kui organisatsioonil ei peeta kroonikaraamatut. Protokollil kirjutamine sünnib maanoorteringil kodukorras käsitletud viisil.

Soovitatav on jätta protokolliraamatus umbes 3 sentimeetri laiune puhas äär, nagu seda tehakse koolis harilikku kaustikut tarvitades.

Juhatus protokolliraamat.

Juhatus protokolliraamatuks sobib samas formaadis ja sama paks kaustik, kui üldkoosolekute protokollimiseks. Siia kantakse sisse kõik juhatus ja revisjonikomisjoni protokollid.

Üldkoosolekute kvoorumiraamat.

Vähema liikmesperegaga maanoorte organisatsioonides kirjutatakse koosolekust osavõtnute nimed protokollil. On aga liikmeid mitukümmend, siis on soovitatav sisse seada üldkoosolekute kvoorumiraamat. Viimasel juhul märgitakse protokollil ainult koosolekust osavõtnud liikmete arv, nimesid mitte.

Kvoorumiraamatuks võetakse 30—50 lhk. paksune, joonelise paberiga kaustik.

Organisatsiooni kirjatõimetaja kirjutab enne koosoleku algust vajalise pealkirja raamatusse, mille järele kirjutavad koosolekust osavõtjad oma nimed. Kindlaksmääratud aja möödumisel väljakuulutatud koosoleku algusest (näiteks ½ tunni pärast) tõmbab kirjatõimetaja kriipsu nimekirjale alla. Hiljem kokkutulnute nimed märgib kirjatõimetaja juba joone alla — need liikmed loetakse hilineuks.

Kvoorumiraamatu täitmist aitab selgitada järgnev näide:

Metsaküla maanoorteringil üldkoosolekust osavõtjad 20. veebruaril 1936. a. kell 16.00.

Liikmed:

1. Sepp, A.
2. Vaher, J.
3. Saar, H.
4. Talts, M.
5. Kägu, M.

Võõrad:

1. Mägi, J.
2. Mägi, A.

18. Ivask, K. (kell 16.30)

19. Oskar, A.
20. Mänd, H.
21. Karpa, P.

Liikmete nimekirj.

Liikmete nimekirja tarvis muretsetakse 16—32 lhk. paksune kaustik, kuhu joonestatakse vorm nr. 1 toodud lahtrid sissekannete tegemiseks. Nimekirja täitmist selgitab samas toodud näide.

Sarnane nimekirj sisaldab ainult kõige tarvilikumad andmed organisatsiooni liikmete kohta. Tööülesannetest ja koosolekustest osavõtmisi, samuti ka saadud auhindu ja tööhinnanguid pole võimalik siia märkida. Loodetavasti koostatakse ja trükitakse lähemas tulevikus Põllutöökoja poolt maanoorteringil liikmeraamat, mis sisaldab kõik tarvilikud andmed. Seni püüame läbi ajada eelpool kirjeldatud nimekirjaga.

Metsaküla maanoorte- ringi liikmete nimekirja.

Järje nr.	Perekonna- ja eesnimi	Elukoht	Aadress	Sündinud	Vastu võetud			Märkused
					noorliikmeks	tegevliikmeks	toetajaksliikmeks	
1.	Jvask Karl	Taali v. Lepiku t.	Sindi pk. 82	11. III 1915	—	16. IV 1932	9. IV 1936	
2.	Saar Hilda	„ Mäe t.	„ pk. 56	5. III 1912	2. II 1934	9. IV 1936	—	
3.	Sepp Arno	„ Kruusa t.	„ pk. 61	19. XII 1924	7. IV 1935	—	—	
4.	Reinumägi Jaan	„ Oja t.	„ pk. 80	9. VI 1903	—	—	9. IV 1936	
5.	Korpa Leida	„ Raba t.	Raba pk.	5. V 1918	—	11. X 1934	—	Liikmest lahkunud 1. I 1936

Mõõdud liikmete nimekirja joonestamiseks sm:

← 2,0 → ← 5,0 → ← 5,0 → ← 4,0 → ← 3,0 → ← 3,0 → ← 3,0 → ← 3,0 → ← 4,0 →
← 16,0 → ← 16,0 →

Rinnamärkide register.

Väljaantud rinnamärkide registri sisseadmiseks ei ole tarvis muretseda eri kaustikut, vaid selleks on otstarbekohane kasutada

Vorm nr. 2.

Metsaküla maanoorteringsis väljaantud rinnamärkide register.

Järje nr.	Perekonna- ja eesnimi	Märgi saamise aeg	Märgi vastuvõtja kohustus-alkiri	Märkused
1.	Jvask Karl	10. II 1935	K. Jvask	
2.	Saar Hilda	„	H. Saar	
3.	Sepp Arno	12. IV 1936	A. Sepp	

Mõõdud raamatu joonestamiseks sm:

← 2,0 → ← 5,0 → ← 2,0 → ← 4,0 → ← 3,0 →
← 16,0 →

Vorm nr. 3.

Metsaküla maanoorte- ringi kassaraamat.

Väljaminek

Sissetulek					Väljaminek				
Aeg	Sissekande seletus	Kviitungi nr.	Kr.	S.	Aeg	Sissekande seletus	Dokumendi nr.	Kr.	S.
1936					1936				
1. jaan.	Aasta algul raha kassas	—	32	14	6. jaan.	2 protokollid raamatut ostenud	1	1	60
8. veebr.	Toetus Põllumeeste Seltsilt	1	20	—	6. „	Ostenud paberit ja ümbrikke	2	1	20
20. „	Liikmemaksu, liikmekaartid 31—50	—	5	—	10. „	Kursuse kuulutuste trükkimine	3	2	40
25. märts	Teeõhtu ülejääk	2	2	08	8. veebr.	Küüdimehel maksetud	4	2	—
					10. „	Valgustuse eest kursuse ajal	5	—	40
					11. „	Ruumide koristamise eest	6	1	—
					31. märts	Posti kuludeks 1. jaan—1. apr.	7	2	14
					6. apr.	Kantsleitarbeid ostenud	8	1	80
						Ülekandeks		12	54

Mõõdud kassaraamatu joonestamiseks sm:

← 3,0 → ← 9,0 → ← 1,0 → 1,5 1,5 ← 3,0 → ← 9,0 → ← 1,0 → 1,5 1,5
← 16,0 → ← 16,0 →

Nr. 1

Kellelt *Metsaküla Põllu-
meeste Seltsilt toetuseks* —

Kr. 20.

8. veebr. 1936. a. *A. Järv.*
(raha maksja)

Kr. 20.

Kviitung Nr. 1

Kellelt *Metsaküla Põllumeeste Seltsilt maanoorteringile
toetuseks* —

Kr. kakskümmend.

8. veebr. 1936. vastu võtnud: *Mihkel Talts*
(kassahoidja)

Raamatu vasakule leheküljele kantakse sisse kuupäevade järjekorras kõik tulud ja paremale leheküljele kulud. Harilikult on kulude poolel sissekandeid rohkem ja see lehekülg saab tulude poolest varem täis. Ülekanne tehakse korraga mõlema lehekülje kohta, nagu näha vorm nr. 3 toodud näitest, olgugi, et tulude poolel oleks sissekannete tegemiseks veel ruumi. See teeb kassaraamatu ülevaatlikumaks, kuna siin on teatud aja jooksul tehtud sissekanded tulude ja kulude osas lehekülgede kaupa kohastikku.

Kviitungiraamat.

Kassaraamatusse ei tehta ühtki sissekannet tõendava dokumendita. Sissetulnud summade vastu annab kassapidaja rahamaksjale kviitungi oma allkirjaga. Rahamaksja kirjutab oma nime kviitungi kontsule, mis on summa suuruse tõenduseks ja kinnituseks, et raha maksja on kviitungi kätte saanud.

Kviitungiraamatuid on kauplustest saada valmistrükitult. Neid ei ole mõtet ise joonestada. Sobivamaks paksuseks on 50—100 lehte. Kviitungi kirjutamist selgitab näide. (Järgneb)

Isandnoorus.

Ideaal noorusele on — olla isandnoorus.

Mida selle all mõista?

Isandnooruse all pole mitte mõeldud peremeeste ja härrasrahva poegi, kellede hulka töömeeste lapsed ei kõlba. Sellega ei tule siduda ka rikkuse ega seisuse mõisteid, samuti mitte isade-emade teeneid. Isandnoorus — selle nime all tuleb mõista noorust, kes on isand iseene, oma tahtmiste ja jõu üle.

Isandnoorus ei tee midagi „aja surnukslõmiseks“ ega „läbi hõda“, et vaid kuidagiviisi mööda lohistada päevi, mis tunduvad saabununa vastu tahtmist, või et aga kästut kaelast ära saada. Isandnoorus ei tunne end enam lapsena, ta tunneb end enese eest vastutavat ise ja peab otsustama iseseisvalt, mis on vajalik, mis mitte. Ja mis on vajalik, selle

teeb ta. Isand pole see, kes käsib, ega ori see, kes töö teeb, vaid isand teeb tööd enese käsul, ori aga ootab sundijat. Isand tunneb vastutust kohuse ees, ori irvitab rõõmust peremehe selja taga varastatud päeva üle.

Isandnoorus ei lase end petta ka kõige ilusama nimel. Tema ei jookse järele tühjaltkõmisevale ja kirjukslakitule ega ühepäevamoele, vaid tema tajub eneses selgesti juba seda põlist ja igiomast, mida talle on pärandanud hõim, tõug, veri. See on tema tugevaks toeks ja julge maailmavaate aluseks. Mis ei olegi talle veel täpsete sõnadega selge, see selgub ometi päevpäevalt üksikküsimuste asetamisega: kas see ja see nõnda on õige või väär?

Tasu peale on isandnoorus nõudlik. Ta ei lepi millalgi ainuüksi sellega, et

saab oma töötundide eest korraliku kõhutäie, kehakatte ja peavarju; — ei, tema ei tööta tunde, tema teeb te g u. Tema tahab olla teo tegija, ta tahab seista oma teoga kõrvu. Toit, riie, peavari — jah, see kõik on talle hädavajalik, kuid te g u oli ta eesmärk.

Isandnoorus saadab oma juurest minema kõik kõveriti-rääkijad, kes püüavad teda uinutada jutuga: lepi sellega, mis sul on. Sina künna oma mulda, sellega täidad kõige ustavamalt oma osa! Küll teised teevad, mis on vaja! Ta ei usu neid, kes käsivad: vaata viljakandvat mulda, — mida tahad sa veel! Kas pole sulle sääl kõik teaduse ja kunsti sügavused koos! Isandnoorus vastab: Olen

uhke, et tunnen mulda, kuid — ma tahan tunda ka muud. Ma ei küsi, kas seda või teist on vaja minule, küsin, kas on seda vaja elule. Kui ja, siis pean ka mina sellest osa saama, sest tahan elada tervet elu! Mina pole teise järgu kodanik, olen isand! Ja kui mu ülesanded ning töö mind seovad paigale, et ma ei saa ega või minna mööda ilma taga ajama seda, mis mulle kuulub, siis peab see tulema minu juure koju! Ja üldse — mida jooksen ma kellelegi või millelegi järele, — seisan paigal, olen isand! Kes vajab mind, see tulgu minu järele!

Selline on isandnoorus.

Siim Jõgever.

Kas tunnete oma kodu ajalugu?

Sageli oleme kuulnud jutustusi vanemate inimeste suust, kuidas elati vanasti, mis on juhtunud meie kodukohas aastate jooksul jne. See kõik on väga tänuväärne materjal noortele oma kodu ja möödunud aegade jälgimiseks. Aasta aastalt jääb vähemaks nende inimeste arv, kes kaugete aegade mälestusi annavad edasi suusõnaliselt, moodne trükikunst tõrjub nad välja. Nende elavate ajalooramatute vähenemisega väheneb meil ka võimalus midagi kuulata oma kodu ja sääl elanud inimeste minevikust.

Kaasaeglased noored, teie kõik olete need õnnelikud, kes kuulete vanaisa või vanaema jutustusi kaugetest aastatest. On põhjust karta, et teiega läheb kaduma palju mineviku mälestusi, mitte sellepärast, et teil oleks vähem võimalusi nende säilitamiseks, vaid sellepärast, et tänapäev ei nõua teilt enam seda, mida minevik nõudis esivanematelt.

Teiseks on aegade jooksul läinud väga palju väärtuslikku kaotsi. Meie ei tea, milline nägi välja meie praegune kodu 50 või 100 aastat tagasi, kuidas sääl siis elati ja toimetati. Kujutus sellest on meil väga üldine ja täpsuseta. Meid kõiki huvitab aga väga teada, kus ja kuidas elasid meie esivanemad näiteks paarsada aastat tagasi.

Meie ei või kedagi süüdistada selles, et meile ei ole jäetud esivanemate kirjalikke mälestusi. Neil ei olnud selleks võimalusi. Meid aga võivad meie järglased süüdistada teenitud laiskuses, sest meil on avanenud kõik võimalused kodu ajaloo koostamiseks. Sellepärast noored, meie kodu mineviku jälgimine on meie ja ei kellegi muu ülesanne.

Tehniliselt tuleks kodutalu ajaloo koostamine läbi viia nii, et järele jääks nägus raamat, mida oleks võimalik säilitada palju aastaid pärast meid. Selleks tuleb valmistada või muretseda tugevas ja nägusas köites raamat valgete lehtedega. Lehtede arv tuleb panna nii suur, et neid jätkuks kauemaks ajaks. Esimesele leheküljele, eellehe järel, tuleb nimeleheliselt kirjutada talu nimi ja aeg, millest mälestused algavad. Sellele järgneks saatesõna raamatu kirjutajalt, mis võib pühendatud olla neile, kes seda raamatut tulevikus loevad. Saatesõnana võib kirjutaja panna oma soovi raamatu sisu edaspidise arendamise kohta.

Järgmisena võiksime selgitada talu nime saamislugu, niipalju kui meil selleks on andmeid.

Nüüd võiks asuda kodu praeguse väljanägemise kirjeldamisele, tuues ära samas ka elavate inimeste kirjeldused ja iseäraldused, töötamisviisid jne. Seda osa täiendagu võimalust mööda plaanid, joonistused ja päevapildid õuest, majadest, põldudest, haruldustest jne.

Edasi tuleks vaatlemisele kodu ümbruse loodus, kirjeldades, milliseid taimi, puid, loomi ja linde võib säält leida, kus asub põld, karjamaa, heinamaa, jõgi, järv, nõmm, mets, kungas jne. Siia juure kuuluvad ka kuulud muinasjutud eelnimetatud paikade kohta.

Nüüd asuksime vaimse ala uurimisele. Väga huvitav oleks, kui suudaksime hankida oma raamatusse teateid koolilolude kohta kaugemas minevikus ja andmeid olemasolevate raamatute kohta kodus. Kuidas

olid lood usuküsimusega? Kirjeldusi isikutest, kes mõjutanud teie esivanemate vaimu-elu arengut. Millised tegurid hoidsid teie kodu vaimset arengut kammitsas jne.

Järgmisena tuleks uurimisele, millise tähtsuse omab teie kodu lähemale ja kaugemale ümbrusele. Kirjeldada isikuid kes võrsunud teie kodust ja saanud avaliku elu tegelasteks. Millise tähtsuse omab teie kodu Eesti Vabariigi saamisloos jne.

Nüüd vahest asuksime ajaloolise osa juure. Siia kirjutame kõik mida kuuleme ajaloolist

vanematelt, naabritelt, kiriku- ja vallaraamatutest. Alates peale kõige vanemate teadete läheme järjekorras edasi käseoleva ajani, püüdes kirjutisi täiendada plaanidega ja piltidega.

Sellega lõpeks see osa, mida vaja kirjutada n. ö. tagantjärele. Sellega ei ole aga veel raamat valmis. Kogu töö tuleb korraldada nii, et see kunagi valmis ei saa, vaid et igal ajal oleks võimalik juure märkida tähtsamat, mis juhtub teie kodu elus.

Oskar Grepp.

Noorte mõtteid ja loomingu.

Langenute mälestuseks.

Aare Niinemägi.

*On ohver Isamaale püha
Ja oma rahvale
Me iga südames.*

*Sest kandkem kangelaste püüdeid:
Me vennad vapraina —
Me õed õilsaina!*

*On kustund võitja sangarsüda —
Maa võidet' rahvale,
Maa ikkest vabanend.*

*Taas hingestunud muistsed hüüded:
All vaba Eesti põlv —
Pääl sinitaeva võlv!*

*Neist mälestus meis säilib püha:
Au võidutoojaile!
Au kodu loojaile!*

Mu Isamaa.

Mu isamaa, sa oled küll väike, kuid armas. Püham paik oled mulle.

Su muld on lahja ning kive temas palju, kuid sa oled kastetud minu esivanemate — vendade verega.

Mu isamaa on kaetud kivide ja kadakatega, kuid ka põliste laante ning lokkavate viljaväljadega. Ta on osa mu südamest, — osa mu hingest. Ta on mu kodu, mu sünnimaa, mu vanemate ihaldatud maa — õnnemaa!

On palju maid maailmas. Maid, kus hele päike vaatab alla säravsiniselt taevavõlvilt, maid, kus mägede jäätunud tipud hiilgavad kalliskividena, maid, kus leitakse teemante liivast ja veel maid, kus kaks korda aastas on lõikusaeg. Aga ükski neist ei ole mu isamaa, mu kodumaa. Kuski mujal ei saaks elada eestlane nii rahulikult kui siin, kuski poleks viibida nii armas kui siin, isamaa pinnal.

Selline nagu su maa, vaikne ja rahulik, on ka su rahvas, põhjamaa lapsed. Ausad, edasipüüdlikud ja vabadust ihkavad. Sarnased olid meie esivanemad, sarnased on nende järglased. Julged ja kartmatud on nad, sest nende isad olid Kalev ja Lembit.

Eestlasi on käinud kiusamas mitmed võimud, kuid võit on ikka meie. — Meid on hoidnud püha põhja vaim, ta on varjanud meid oma nägemata tiivadega.

Eestlane, ära lase hävida püha leeki oma rinnas, isamaa armastuse leeki! See leek annab jõudu, annab julgust, annab taset — püüdu! Ikka edasi, edasi... üles tähtede poole!

Ning meie, Eesti kuldne noorus, tõusev, valgustav inimpõlv. Võtkem eeskujuna meie esivanemate hoolest ja väsimatusest, küll siis jõuame meiegi sinna, — sinna, kus kõrgeim mägede tipp. Säl lööme lehvima oma sini-must-valge Eesti lipu ning siis ... jõuab ka veel Kalev kord koju oma lastele õnne tooma, eesti põlve uueks looma!

A. Päit,

Jõgeva maamoorteringist.

Olin praktikaperenaine.

Olin juba ammu mõelnud ja arutanud, et kui ma kord praktika-kööki lähen, mis sääil minust küll saada võiks. Kartsin kööki ja elamist sääil. Perenaisemõtted löid hirmujudinad kehale.

Juhus oli määratud, et mul tuli perenaine olla nädala algupäevil. Juba mitu päeva enne tuleproovi käisin köögis kaemas ja kogu selle värgiga tutvumas. Ja kui õhtul enne praktika algust omale kraami välja kaalusin, puperdas süda nii, et juba lootusetult käega löin: mingi kuis läheb.

Toas andsin kaaslastele kõva käsu, mind võimalikult vara üles ajada, sest ennast ma ärkamises ei usaldanud.

Öösel nägin und aina kohvikannudest ja supipottidest ja iga viie minuti pärast olin ärkvel. Tõusmine hommikul läks libedasti. Köögis ei juhtunud esialgu midagi erilist. Kohv sai nagu ikka kohv, kaste läks kõrbema nagu harilikult...

Lõunal hakkasin oma tööga aegsasti pääle. Et olen maainimene, kes soolast armastab, siis nüüd perenaine olles lasksin seda odavat maitseainet ohtrasti peost. Tagajärg: toit oli tulisoolane.

Teise toidu hulka tuli mul lisada vanilliini. Vaatasin, et potis vedelikku on kaunis palju ja panin siis ka vastavalt teelusikaga toda aroomirikast maitseainet. Tagajärg: mu valge kört, mida ma teiseks toiduks nimetasin, oli võrratult viha.

Kui arvasin oma töödega olevat valmis, meenus mulle, et kartuleid veel polegi! Panin siis küll ruttu, ruttu kartulid keema, aga õnnejumal polnud minuga ühel nõul ega lasknud kartuleid valmida ka pärast tunniajalist keetmist. Lauale andes olid nad veel üsna kõvad. Lasksin paar meetripikkust ohet taevapoole, kuid parata polnud midagi.

Õhtul hakkasin kapsaid hautama, jällegi polnud mul õnne. Puud olid kuurist lõppenud ja neid tuli asendada märgade puukoortega. Tuli vusises ja immitses vaevü.

Viimaks vihastasin tule üle, panin kapsad pooltoorelt kaussi ja arvates, et

Soldino algkooli maanoorteringi vanem ja liikmeid.

ega rahvas aru saa, kutsusin pere sööma. Aga nad märkasid asja kohe, ja — oi, küll mul oli pärast häbi!

Aga mis teha — ma olin ju praktikaperenaine!

E. Riimanson,

Soldino algkooli maanoorteringist.

Jõgeva maanoored köverpeeglis.

Jõgeva maanoorteringi ajakirjast „Meie Loitev Ring“.

Helga Kustlov. Pikk, sale, šarmikas tütarlaps. Spets näitleja, veetlev tantsija ning alati valmis peoleminekuks, olgu siis Jõgevale või mujale. Mitte „alati valmis“ kodutütardele.

Liia Keek. Uudishimulik tütarlaps, kes püüab alati teada saada teiste saladusi. Kerge punastama ja armastab pandilunastamisel pitsatitega kirju ukse tagant tuua.

Aug. Oja. Meie auväärt ringivana, keda on näha koosolekutel, kui noort kuud taevaserval. Eraelus valitseb hiilgavalt laialt tuntud Jõgeva Sordikasvanduse talu. Unustaks vist noored, kui „ringiema“ talle telefoniteel meele ei tuletaks, et noored ootavad.

Edgar Nuudi on kaotanud ja otsib nüüd hellakest Helgit. Et aga nii kalliks ei pea, et leitatu määraks, siis las otsib edasi...

Töökamaid liikmeid Jõgeva maanoorteringsis.

Nahkur Kutt — ametliku nimega ristimisel saanud August. Ringi väiksem poiss, kes kõnnib ringi endasuuruse protokolliraamatuga — kohe kirjapanemiseks valmis, mis tehakse või räägitakse. Kui aega saab, kaeb mesilasi ja ühe silmaga mõisa poole. Ootab... igatseb...

L a o s H i l d a — on süvenenud koolitöösse, kuid sääljuures mitte unustades ringi koosolekuid ja olles üks aktiivsemaid liikmeid.

L i n d a T e d e r, tütarlaps, kellel puudus tuleb sõrmedest, et üles lugeda mitmes ühingus, toimkonnas, ringis või komitees ta on. Meie ringi A ja O. Virgutiks maanoorte ja maanaiste vahel, kellel ülepääsmatuid raskusi ei tee „peremade“ kukruid avada, et veeringuid tuleks ka maanoorte perele. On ringijuhina oma kaasnoortele meeldivaks nõuandjaks. Nüüd on talle aunimeks „ringiema“.

G e r t a K u s t l o v — ringis tuntud „kõõgikatama“. Kui kaasnoored teda külastavad, siis keedab kas või „puupulkadest“ suppi. Oskab sentidega kroone koguda ja laseb lõpuks rännata nad ringi laekasse, mis on usaldatud tema hoole alla. Auametiks antud — leinata mõõdunud päevi — mälestades neid vaikselt viivul kroonikalehtedel, kus oskab ilusasti öelda igale, mis talle kohane.

A h v e n V i l m a — tublim perenaise abilene ringis, keedab nii, et kartulid hüppavad pajas ja kohvi kõik pliit täis... Lava juure astudes ehtne ettekandja.

R o t e m a n i V e e r a. Läbi ja läbi temperamentne tantsuharrastaja, keda ei

huvita suuremat ringi tegevus. Naudib elu lõbusamaid hetki, kesk põhjamaa talve.

T o o m e s a l u E l m a r — „Saare krahv“ ja pärisõra, kelle erialaks on „metetoojad“. Õilis hing, kes saanud nõelapisteid oma hoolealuseilt ja tütarlastelt, kuid millestki ei hooli.

K u s t l o v M e e t a — üks „ontlik“ perenaine kodutalus. Süvenenud oma piimakarjasse ja valgesse Leghorni kukesse. Paistab, et tahab unustada ringi koosolekutel käimise.

A t s N o o r m ä g i — ringi pikem poiss ja abiesimees. Kõlbaks ka mõnele saledale daamile „ontlikuks“ abikaasaks ning tantsupartneriks. Võtab ringi tegevusest väga intensiivselt osa.

L e i l i J a k o b s o n — ringi kaunim neid, olnud 100% kodutütar, kuid nüüd andunud kogu ihu ja hingega maanoorlusele. Kuulatab ... vahib ikka küla poole, kust arvab kuulvat kandle võluvaid toone...

K a r l L ö o k e — „Uuetoa isa“, nagu teda ringis tuntakse. „Kapten Krasmandorf“, või mõni teab, kuidas tema „sümpatii“ teda hüüab. 99% mesinik, kuid mesilased tegid lahkudes „kaptenile“ viisaka kummarduse.

A i n o P ä i t — ringi „naerumasin“ ning Jõgeva päike. Kohtleb oma kaasnoori kui väiksemaid vendi. Kuid silmad ei lakka vaatamast veetlevat põhjaranda pealinna suunas...

V o l d. N u u d i — „Pilli Volli“, mängib igal riistal, anna kulp kätte, nõiub ka helid välja.

K u s t l o v E n d e l — tõsine Iisraeli mees. Ringi ehtne kontroll uksel, et „jänned“ ei pääseks peosaali.

L i n d a L i i v — ringi iludus — „blondingel“ ja puha. Suudab oma siniste silmadega võluda kõik ringi poisid, kuid keegi talle hästi ei meeldi. Vaatab, mõtleb, lahkub mõnikord enne lõppu koosolekult ja kaob õhõhmarusse.

K a t m a n L i n d a — tõsine, häbelik tütarlaps, armastab nõela niidi järele ajada. Harva liigub tantsupõrandal.

J u k k E n d e l — esimene armastaja ja esindaja, kui tarvis kavaleri. Läbi ja

läbi magus poiss, kuid näha, juba jõuab sinnamaani, kus õnnelikuks teha ainust, kuid mitte paljut.

Juhan Noormägi — ärakadunud poeg, peab aga meeles kohale jõudes esimesena külästada ringi ning jäädvustada fotole huvitavat. Tagavaraks on tal alati iga kohta midagi tabavat. Eraelus ärileti taga siitsi ja siidi mõõtnas.

Tähnast Leida — noorem ja väiksem tütarlaps, „spets“ perenaiseabiline.

Arnold Ots — „vana sangar“, „india fakiir“, „viulistikunstnik“ ja „Toots“. Mängib kõigil muusikariistadel. Läbi ja läbi elumees, kuid ei tantsi...

Noormägi Hugo — „magister“, kunstnik ja puha. Joonistab kaanepilte, nii et sõetükid lendavad nurka... Mõeldab, võrdleb ühte ja teist — on surmtõsine sääljures, ahvardab isegi kärbse surnuks lüüa, kes teda segab piriseva lennuga. Armastab luuletada ning neid deklameerida.

Hugo Paul — väga passiivne liige; on vaikne unistaja, alati seisab ta mõttes omaette, püüab igalt poolt kõrvale hoiduda, kust vähegi võimalik, naudib oma uue grammofooni helisid, mõtleb mõõdundud õnnepäevile ja hiilib lausa lahtisilmi oma naabrinna.

Elmar Kustlov — praegu ratsapoiss ja teeb rividriili. Sooritab hiilgavaid hüppeid hipodroomil, on peagi tagasi meie keskel.

Päit Helgi — oli üks väiksem ja agaram tütarlaps ringis, kuid nüüd enam ei näita nägugi.

Meeta Teder — ainuke noor „daam“ alevist, kes ära eksinud maanoorte perre. Armastab alati kelkida, et tal on palju kavalere.

Karl Lall või „Matsi isa“, praegu kaitseväes, on välja teeninud „sarikad“. Ringist lahkudes jäi tal pooleli „kabja värkimine“, mida lubas jätkata tagasi jõudes.

Paugi Linda — on jõudnud abi-elusadamasse ja kannab nüüd nime Mõtte Linda. Oli ka aktiivsem koosolekutel käija.

Paring Drusilla — „Drusilla-Silla-Rulla“ — kuidas teda keegi hüüab. Üks kärts-mürts tütarlaps, jättis meid rinnalaste õhtul maha ja siirdus pealinna, teenistuse huvides...

Elmar Lõoke — ei ole aga veel olnud kuulda ringis ta lõõritamist. Võtab vist selle vanasõna omaks — rääkimine hõbe, vaikimine kuld.

Marie Tähnast — oli alguses vägagi korralik kirjatöömataja, kuid viimaks pani selle ameti maha ja läks „peenema“ koha päälle, nagu ta ise ütelnud, — nüüd aga jällegi tagasi, kuid enam ei tule kaasnoori vaatama, vist mõlgutab mõtteid oma kallimast...

Võtke nüüd hääks või pange pahaks, aga seekord näitas kõverpeegel nii!

Krihveljandid.

Noored tööli.

TEHNIKA NOORTELE.

Senini puudus meil ajakiri, mis seoks tehniliste huvidega noorte lugejaskonda ja pakuks kõitvat teaduse ning tehnika harudest.

On terve rida huvitavaid teadmisi ja oskusi optika, akustika, elektrotehnika ja raadio valdkonnast, mis aitaks täiendada noorte tehnilist arenemisastet. Käesoleva ajakirja veergudel püüame pakkuda noorile lugejale midagi niisugust, mis aitaks huvitavalt aega veeta, muutes teaduse spordiks ja süvendaks kasulikke teadmisi praktilises rakenduses.

Kavatsusel on täieliku isehituse kirjeldamine vähema võimsusega dünamo ehitamiseks. Samuti kavatsame käsitada lihtsamate elektriaparaatide, mõõtriistade, mikroskoobi, teleskoobi ja fotoaparaadi ehituskirjeldusi, huvitavaid katseid keemia valdkonnast jne. Ei saa kuidagi unustada ka tänapäeval kõikide meeli paeluvat raadiot ja juba käesolevas numbris leiata lihtsaima detektoraparaadi ehitusõpetuse, millele järgnevad lihtsamate lampaparaatide kirjeldused.

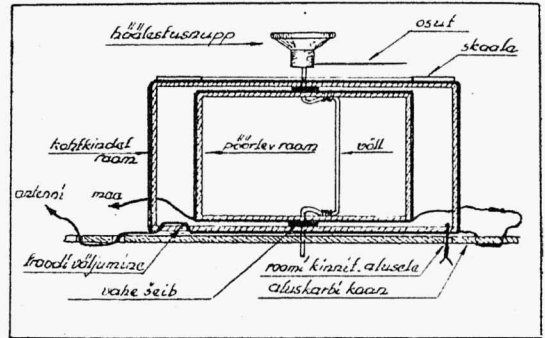
Detektor-raadiovastuvõtja ehitamine.

Detektor-vastuvõtja on küll selleks liiga algeline, et temaga tähelepanuväärivaid tulemusi saavutada, kuid sellega peame alustama oma teadmiste avardamist raadio alal. Ei ole otstarbekohane, kui raadiosõber kohe mitmelambilise aparraadi ehitamisele asuks — ta pettuks töötulemusis. Mõned detektor-aparaadid, mis asjatundlikult ehitatud, on päris hääd, suutes vastu võtta enam kui 10 jaama.

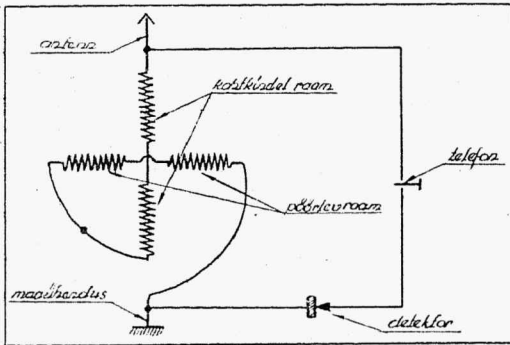
Alljärgnev on kõige lihtsam ja odavam aparraat, mille ehitamine vajab mõne tunni tööd ja mille hind on ilma telefonita ainult 50 senti. Vastuvõtja annab siiski rahuldavaid tulemusi. Joonisel nr. 1 on toodud aparraadi liilitusskeem ühes üksikute osade nimetusega. Aparraadi häälestame n. n. variomeetriga. See koosneb kahest raamist, millele keritud isoleeritud traat. Traati kandvad raamid võivad mitmesuguse kuju ja mõõdetega olla, näiteks võib väliseks raamiks kasutada sigaretikarbi „Derby“ kanti ja sisemiseks tikutoosi tikuhoidja (sahtli) raami. Välisele raamile kerime tihedalt keerd keeru kõrvale siidiga või puuvillaga isoleeritud traati 0,3 mm läbimõõduga, kokku 30 keerd. Peale 15-dat keerdu jätame paari mm. laiuse vahe-ruumi mähise osade vahele, kuhu teeme pöördevõlli avad. Kerimist alustame otse-

kaande ja asetame raami aukude vahele, ülepanud traatsilmuse otsad keerutame karbi seespool kokku.

Sisemise raami varustame kirjaklambrist või traadist painutatud võlliga, mille painutame joon. 2 näidatud kujul vastu raami ülemist ja alumist külge ja õmbleneme või liimime raami külge. Nüüd varustame ka sisemise raami mähisega samast traadist, kerides 26 keerdu ja pistame võlli otsad mõlemasse raami tehtud võlli aukudest läbi, enne pikem ja siis lühem võlli ots. Raam laseb end kergesti painutada, nii et pööratava raami sisseastamine raskusi ei tee.

Joon. 2.

Joon. 1.

kohe karbi servale ja alles pärast kerimist löikame karbi pösed välja, nii et järele jääb pappraam mähisega. Traatmähise alguse ja lõpu kinnitame raami külge sel teel, et pistame traadi silmusekujuliselt varem nõelaga raami tehtud aukudest läbi, nagu jooniselt nr. 2 näha. Hää on, kui mõlemad traadi otsad kummaldi raamil lõpeksid alumiseks pooleks valitud raami serval (joon. 2). Valmis keritult asetame välisele raamile hariliku paberossikarbi ülemisele kaanele ja kinnitame ta kahest kohast traatsilmusega karbi kaane külge. Pistame selleks kaks auku aluskarbi

Ülemise pikema võlli otsa keerame kahekorra ja kiilume sinna otsa pooleks lõigatud niidipooli, mis täidaks häälestusnupu ülesannet. Nupust keerates peab sisemine raam vabalt kaasa pöörduma poole ringi võrra. Soovitav on asetada väikesed korkkettad üles ja alla, sisemise ja välise raami vahele, millest võll läbi juhitud. Niidipooli serva lööme nõela, mis osuti ülesandeid täidab. Seisvale raamile paigutame postkaardist lõigatud kaare, mille kinnitame kas liimiga või pistame kaare otsad seisva raami mähise alla. Kaarele märgime osuti asukohale vastavalt leitud jaama nime.

Mõlema raami mähise kerimise suund ei ole oluline.

Detektorikivi pesaks võib kasutada tinatuubi korki, mille servad noaga sakiliseks lõikame. Korgi alumisest randist löikame ja painutame eemale väikese kida, mille külge seome puhastatud traadi otsa, mis viib maavahetuse juure (joon. 3). Tuubi korgi põhja vajutame kaks auku ja kinnitame ta traatsilmusega aluskarbi kaanele.

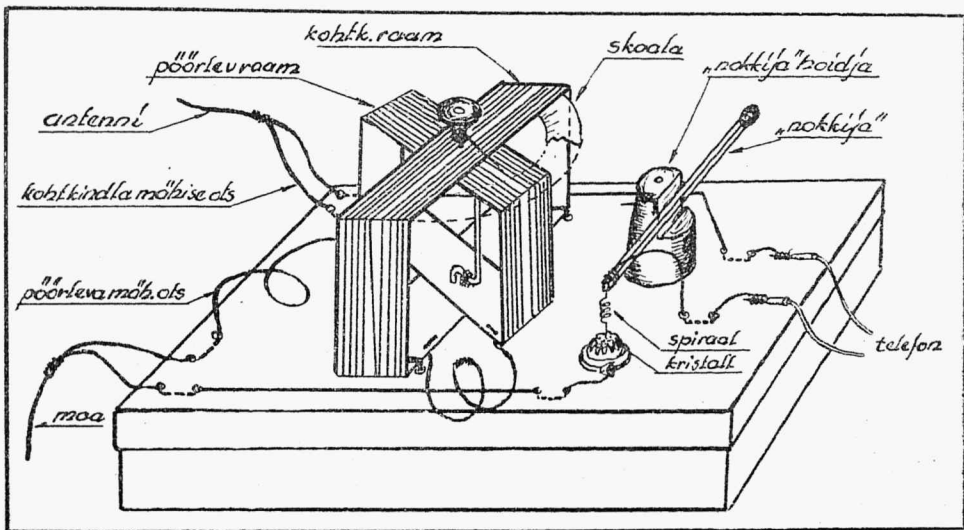
Tavaliselt on detektorkivi liiga suur ja ei mahu pesasse. Teda võib kas murdes või nüri asjaga lüües vähendada. Noaga katki vajutada ei ole soovitatav, kuna nii ei saa hääd

murde kohta. Nüüd asetame detektor-kristalli pesasse ja vajutame tihedalt sakid ümber kivi nagu sõrmusekivi hoidja.

Detektori „nokkija“ on selgesti nähtav jooniselt nr. 3. Hoidealuseks kasutame vähe- mat pudelikorki, millest joonisel näidatud ku-

puu külge, siis peame ta lõdvemalt asetama, arvesse võttes puu kõikumist tuule käes.

Esialgseiks katseiks võib antenniks eel- poolnimetatud 0,3 mm poolitraati kasutada ja kuivade nõõride abil üles riputada. An- tenni juurest toome isoleeritud traadi läbi

Joon. 3.

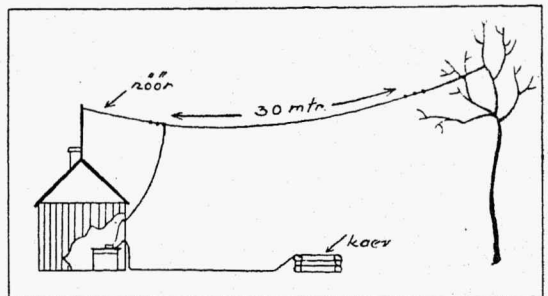
juuliselt kiilu välja lõikame. Korgi kinnitame nõõpnõelaga aluskarbi kaane külge, kaane sisekülje vastu asetatud korkseibi abil. Hoidealus peab laskma end ümber nõõla pöörata, et leida paremat tööpunkti detektori kristal- lil. „Nõõrija“ valmistame tuletikust, mil- lest nõõla läbi pistame korki nii, et tikk kergesti ülevalt alla võib liikuda. Tiku otsa varustame peenikese spiraali keeratud traadiga (spiraali võib koos kristalliga ärist osta), mille kivipoolse otsa kääridega pool vil- tu kiilukujuliseks lõikame. Spiraali ots peab õrnalt detektori kristalli puudutama, nii et jaama töötamisel telefonis nõõk kahin oleks kuulda. Tiku otsast tulev traat ei tohi „nõõ- rija“ liikumist takistada, milleks ta pikemalt, loogakujuliselt, läbi kaane pistetud aukude kinnitame ja ühendame telefoni ühe otsaga. Kuna ühenduste tegemine jooniste järgi ras- kusi ei tekita, siis võiks vaid tähelepanu juhi- da sellele, et ühenduskohis traadid täiesti haljaks oleks puhastatud ja traat traadiga ti- hedalt kokku keeratud.

Ühendused teeme sama traadiga, millest raamidki kerisime. Et juhtmed paigal püsik- sid, kinnitame neid karbi kaande tehtud au- kudest läbipistmisega (joon. 3). Ühendusi võib ka karbi sisemusse täiesti ära peita.

Antenni traadiks võime tarvitada tavalist telefonitraati, mille isolaatoritega varustatud võimalikult kõrgele ja 30–40 m pikkuselt üles seame. Kui antenni asetame kasvava

aknavahe tupp, vastava antenni traadi kül- ge (joon. 4).

Maanduse juhtme läbimõõt peaks vähe- malt 2 korda suurem olema kui antenni traad- di läbimõõt. Maaühendus peab võimalikult lühike olema ja maandustakistus võrdlemisi väike. Kuna hää maaühenduse ehitamine tal- vel on raske, siis ehitame ajutise. Selleks lase- me vanema plekkämbrri kaevu või loomade virtsaauku. Ämbri hästi puhastatud serva (mitte sanga) külge seome halja traadi ja toome säält ühenduse aparaadi maatraadi külge. Ka kõõlab maaühenduseks niiskesse kohta maapinda löõdud väna raudkang või ora, kui soolvett peale kallame.

Joon. 4.

Kui kõik korras, võime õhtul jaamade tabamise katseid alustada. Asetame spiraali „nokkija“ allavajutamiseks kergesti kristallile ja pöörame aeglaselt variomeetri nuppu, kuni saavutame jaama kuulamiseks kõige parema seisundi.

Aparaadi kuludeks on detektorikivi snt. 20—40 ja poolide traat 20 m à 1 snt. Pääle selle veel tundelik telefon (4000 o) mille hind Kr. 5—8 ja antenni ning maaihenduse traati mõnekümne sendi eest. Ei tohi unustada, et saatejaamast kaugemal detektorvastuvõtja üldiselt väga nõrk on ja ainult hää antenn ja maaihendus võivad siin rahuldavat kuuldavust võimaldada. Siiski võib loota ka keskpärastel tingimustel mitme jaama vastuvõttu. Tallinnas kõlbab aparaat isegi väikese valjuhääldaja tööle panemiseks.

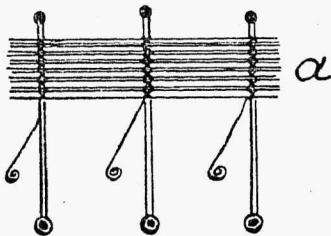
Vastuvõetav laineala on leib seisva ja pöörleva raami keerdude arvust ja antenni omadusist. Käesoleval juhul on kuuldav laineala umbes 300—450 meetrit. Keerdude arvu suurendamisel võiksime töötada pikemal lainel. Leningradi ja Moskva kuulamiseks võime kerida mõlemale raamile 0,2 mm läbimõõduga traati, kummalegi 60 keerdu

Detektor-vastuvõtja ehitamine annab meie esimesed kogemused raadio alal. Siin omandatud teadmised kasutame ära lampvastuvõtjate ehitamise juures. Ajakirja järgmistes numbrites kirjeldame odava ja lihtsa ühelambilise aparaadi ehitust, milline ei vaja erilist anoodpatareid ja võimaldab kõike suuremate Euroopa jaamade kuulamist.

Ins. G. Verret.

Valmistame uste alla jalamatid.

Et toapõrandad hoiduksid puhtad, peame hoolitsema, et meie neid ilmaaegu ei määriks, peame hoolitsema, et tuppa tulles jalad alati oleksid puhtad. Seepärast katsume leida abinõusid, mis takistaksid jalgadega sissetoomast lund, tolmu ja pori. Jalamatid uste all on jalgade puhastamiseks tingimata tarvilikud. Kui nad on korralikud ja nägusad, ei riku ega haava nad ka kellegi ilutunnet, kergendavad aga kindlasti puhtusepidamist eluruumides.

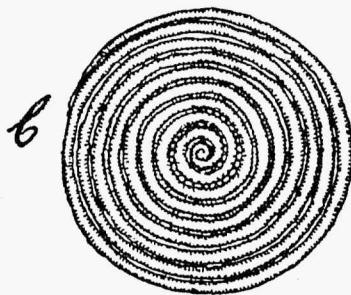

Jalamattide valmistamine on lihtne ja kerge ning kõigiti jõukohane noortele.

Mattide valmistamiseks tarvitatakse mitmesuguseid materjale: riideribasid, kõrkjaid, pikki õlgi, peeni kasevitsu, takku jne. oledes sellest, kus mõeldakse kasutada matti. Välised matid, mis pannakse trepile või trepi ette, peavad olema tugevama materjalist, siin on hää kasutada kaseoksi. Need punutakse peene nõõri või traadiga jämedama nõõri külge (v. joonis a). Mati suurus on tarviduse järgi. Sarnane matt on vastupidav ja väga praktiline jalgade puhastamiseks. Samal viisil võib matte valmistada ka õlgedest ja kõrkjast, need on aga vähem vastupidavad, kuluvad ruttu läbi.

Kõrkjatest, õlgedest, riideribadest ja takkudest mattide valmistamisel tuleb need

enne keerutada siledaks, tihedaks nõõriks või punuda palmikuks (v. joonis d, e, g). Nõõrid ja palmikud peavad olema hästi siledad korralikud ja nägusad.

Punutud nõõrid või palmikud õmmeldakse kõveraotsalise kotinõõluse nõõlaga kokku ümmarguseks (v. joonis b) või ovaalseks matiks. Kokkunõõlumiseks tarvitatakse sidumisenõõri või jämedat tugevat takust lõnga, mis on hästi vastupidav.

Väga ilusad ja küllalt vastupidavad on telgedel kootud kõrkjatest või õlgedest matid, neid võib vabalt kasutada elutoaski. Kui nad on valmistatud korralikust ja hääst materjalist, hoiuvad nad võrdlemisi kaua ilusadena.

Lõimeks veõtakse kahe- või kolmekordne takune sile lõng, pannakse õige jämedasse sukka. Koeks tarvitatakse varjulises kohas kuivatatud kõrkjaid, nende puudumisel õlgi. Õled pole aga nii vastupidavad, kuna nad kiivalt murduvad kergesti. Õled on ka liiga peenikesed, neid peab mitu kõrt panema kokku ühe koelõnga asemele. Alati pannakse ühel kõrral latv, teisel tüvi, siis saab vaip

mõlemast äärest ühepaksune. Õled ja kõrkjad peavad olema täiesti terved, murdumata. Soovitav on neid enne kudumist või matiks valmistamist aurutada soojavee katla kohal, siis tõmbuvad nad pehmeks ja painduvaks ning on parem kududa.

Sarnase matikanga võib kududa kas nurkse toimse või lihtsalt toimse. Soovitav on lõimeks võtta värviline lõng. Näit. kõrkjad on ise kuivanult valkjasrohelist, õieti rohekashallid, siia sobib hästi vaarmarjapanane lõim. Õlgedele, mis on n. n. õlgkollased, võib võtta lõime kollakaspruun.

Samuti võib jalamate valmistada ka riideribadest välkesel puuraamil. Viimane tehakse veidi suurem, kui soovitakse saada matti. Otsapuudesse lüüakse lühikesed naelad, neile veetakse üles lõim, takune lõng, umbes 1 sm laiuste vahedega. Selle vahele põimitakse siis ühelaiustest otsadest ilusti kokkuõmmeldud ja keerutatud riideribadest vaip või matt. Siin võib põimida isegi mustrit järgi. Nimelt tehakse keemilise pliatsiga märgid enne lõimele pääle, kui kaugele ulatub üks või teine värv. Muster peab olema muidugi väga lihtne, näit. piklikud ruudud, rombid, jooned jne. Soovitav on riideribad

enne üle värvida, siis saame nägusa mati. Mitmevärvilised ja kirjud riideribad mõjuvad korratutena ja räpastena.

Kasutades siintoodud näpunäiteid ja materjale, võib iga noor varsti valmistada nii mõnegi nägusa tarbekohase mati, mis väga tarvilik nüüd lumiste jalgade pühkimiseks, samuti ka kevadel porise ajaga. Igaühel leidub ikka midagi millest valmistada.

E. K ä s p r e.

Räim meeldivaks toiduks argipäeval.

Kättesaadavamaid kalu talvel nii hinnalt kui ka hulgalt — on räim. Et saada odavat ja vahelduvat toitu, tuleb toiduvalmistamisel rohkem rõhku panna kalatarvitamisele — räime näol.

Pealegi on räim kergesti hoitav soolamise teel läbi aasta, n. n. silgu nime all. Räime ühelaadiline tarvitamine muutub tüütavaks sööjatele, kuna aga erilaadiline käsitlemine teeb räimetoidu meeldivaks. Räim on toiteväärtuselt rikas valkainest, rasvast ja mineraalsooladest, milledest mainida võib just fosforit ja lubjasooli. Vitamiinide hulk on samuti rikkalik ja eriti tuleb mainida seda, et need ei kao kergesti räime kuumutamisel.

Räimetoitude valmistamine ei võta palju aega ja ei nõua ka erilisi lisandeid, mis poleks kättesaadavad. Küll igas majas leidub rasva, võid, piima, muna, sibulat, juurvilja jne.

Räimest valmistada võib esmajoones küll külmtoite õhtu ja hommikusöögiks. Tarvitame praetud räimedele sel puhul kasteid, tomatist, äädikamarinaadist ja koorest. Kõigile räimetoitudele võib alati juure pakkuda lisandina peedisalatit, kartuleid, riivitud toorporgandi salatit jne. Soolaräimi n. n. silke tuleb enne toiduks valmistamist leotada, et eraldada liigset soola.

Eriti hääd on soolatud räimest vormid, kus saame kasutada ka veel sageli koos toore

hakitud rõikaga, järelejäänud kartuleid, kartuliputru, tanguputru jne., kusjuures lisandina tuleb juure piim ja muna ühes maitseainetega ja rasvaga — ülekallamiseks, et vorm saaks mahlakam. Muidugi ei tarvitse unustada ka räimesuppe — millesse lisandina tarvitatakse rikkalikult juurvilja. Soovitav on räimi kasutada just rootsudega, kuna rootsudes leidub eriti rikkalikult mineraal-olluseid. Kõik eelmainitu õhutab meid mitmekesisemale räimede tarvitamisele igapäevases toidusedelis ja me jõuame veendele, et räim võib olla: „nii rikka- kui ka vaesemehe toit“.

Lisan mõned lihtsamad räimetoidu koostised:

R ä i m e v o r m.

1 kg räimi, ½ kl. tomatipüreed, 1 kl. piima, 3 spl. võid või rasva, soola, pipart ja ½ kl. riivitud saia.

Räimed ühes rootsudega laduda vaheldamisi vormi, vahele riputada riivsaia, kallata üle tomatipüree, piima ja või segu. Küpsetada ja süüa kartulitega.

R ä i m e k ü p s i s h a p u l e i v a t a i g n a s (rahvustoit).

Kergitatud hapuleiva taigen rullitakse 1 sm. paksuseks, peale laotakse räimi, peki- lõike, sibulat, pipart. Rullitakse taigen üm-

ber kala täidise ja küpsetatakse. Ahjust väljavõetult määratakse rasvaga ja mähitakse riidesse või paberisse, et päälmine kooruke pehmem jääks.

Räimed punases kastes.

Praetud räimed (jahuga veeretatud enne praadimist) laduda purki.

Üle kallatakse järgmine kaste: 1 kl. pohlamahla, $\frac{1}{2}$ kl. veiniäädikat, suhkrut õige vähe, pipart, loorberilehti. Segu keedetakse veidi läbi ja kallatakse üle kalade. Tarvitatakse hommiku- ja õhtusöögina.

Räimed marinaadis.

2 kg räimi küpsetatakse vardas ja laotakse siis purki.

Üle keedetakse järgmine segu: 3 kl. parajat äädikat, 2 sibulat, 1 porgand, $\frac{1}{2}$ kl.

pähkliõli, veidi soola, suhkrut, loorberi ja pipart. Keedetud ja jahutatud marinaad kallatakse üle räimede. Soovikorral võib söögiõli ka ära jätta.

II moodus. Räimed jahus, piima- ja munasegus veeretatult praetult, kallatakse üle ülalmainitud seguga.

Räimed tomatikastes.

1—2 kg. jahuga veeretatud ja praetud räimi. Kaste: 1—2 kl. tomatipüreed, 2—3 sibulat, 1 kl. parajat äädikat, soola, pipart, suhkrut, $\frac{1}{2}$ kl. pähkliõli. Segu keedetakse kõigi maitseainetega segamini kaaneall ja jahtunult laotakse kalad vaheldamisi vastavasse purki. Mõlemad räimetoitud sobivad jälle hommiku- ja õhtutoiduna.

Konsulent Lydia Kaisla.

Organiseeritud noorte tegevus.

Hirvli noorte töötulemusi.

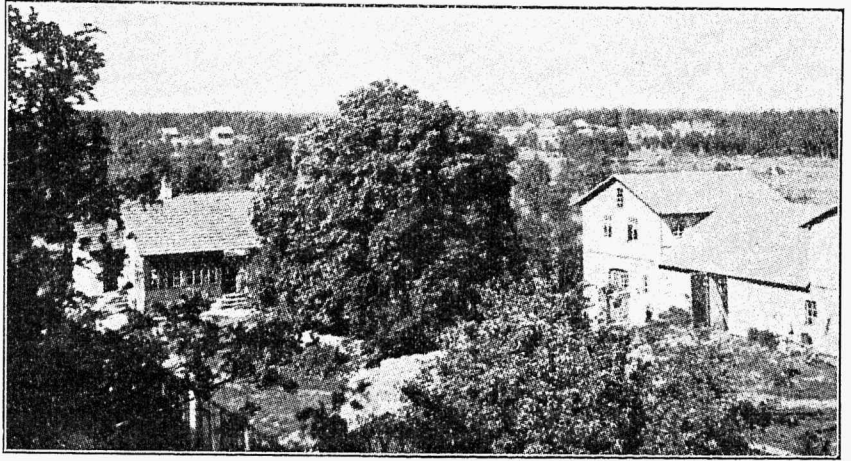
Hirvli noorte maatulundusklubi algas oma tegevust 10. nov. 1926. a. Sel ajal olid veel need klubide nimetused maa-kohas võõrad. Klubide nime all mõeldi ainult joomasõprade kampu. Nii said ka Hirvli kandi vanemad inimesed meie noorte algatusest esitsa aru. Alles mõne aja pärast noorte tegevus näitas, mis on õieti maatulundusklubide siht.

Hirvli noorte klubi asutajad ja organiseerijad olid Joh. Tomingas, Aleks. Paavel ja Ed. Larent. Esimene kiri lähemate juhtnööride saamiseks saadeti J. Loosalule, kes kohe juhatas, kuidas ja keda paluda omale abiks. Sel ajal oli Harjumaal põllumajanduslikuks nõuandjaks agr. A. Oja, kes meie palve pääle kohale sõitis ja esimesel organiseerimise koosolekul noortele klubide põhimõtteid lähemalt selgitas. Siis ei olnud veel niisuguseid täielikke juhiseid ja arveraamatuid nagu nüüd. Meie pidime ainult suusõnaliste juhataste järgi oma esimesi samme noorte organiseerimisel ja tegevusel alustama. See tundus meile ilusa muinasjutuna, mida agr. J. Umarik oma reisirakirjades Ameerika noorte klubide tegevusest „Uus Talus“ avaldas. Agr. A. Ojast saime omale tõelise abilise, kes ihust ja hingest meile kaasa tundis. Ta käis tihti meid abistamas, kui vähegi mahti oli. Tema õhutusel algas meie noortes uus elu. Noored valisid omale kohe tegevusalad, millega keegi kavatses algust teha. Asutasime juurviljakasvatajate rühma. Osa liikmetest said kanakasvatatajad, aiaviljakasvatatajad ja kodukaunistajad, mõned asusid korraldama igasuguseid katseid. Klubi soetas endale lugemislaua,

kuhu telliti ajakirju. Ka andsime välja omavahelist ajakirja. Korraldasime noorte näitust, esinesime Tallinna ja Kuusalu põllumajanduslikel näitustel, võtsime osa Harjumaalisest juurviljakasvatuse võistlustest, saades palju esimesi auhindu. Sissetulekute hankimiseks rentisime maatüki, kus kasvasime sordivilju, levitades neid ümbruskonda. Korraldasime omavahelisi referaatõhtuid, kursusi ja aktusi. Ainuke raskus oli siis ruumidega, kuna meile tehti mitmesuguseid takistusi kooliruumide tarvitamiseks. Siis olime oma kooskäimisi sunnitud pidama Paju talu ruumides, kus meile selleks lahkelt vastu tuldi. Nii tegutsedes oleme jõudnud tänini edasi. Vahepeäl olime sunnitud muutma oma nime ja tegevust mitmekesistama. Töötame nüüd ÜLENÜ osakonnana. Klubi liikmete arv oli alguses 15—20, nüüd on meil 65 liiget. Praegu tegutsevad aiandusharu, spordiharu, kirjandusring ja naisring. Tegevus on laienenud tublisti ja hoogu on noortes alati, kuid praegugi püsib takistusena ruumide puudus.

Nüüd on juba endised klubi liikmed jõudnud omale elukutsed ja tegevusalad valida, ja huvitaval kombel pea samad, mida valisime omale 10 aastat tagasi. Kes oli kanakasvatataja, see harrastab nüüdki seda ala, omades juba mõnisada kana, nagu K. Marlat, kellel on 160 kana, J. Heinmann 220 kanaga ja teised. Aianduse alal tegutsenud A. Tomingasel on nüüd suur puukool 30.000 noore puuga, pääle selle ilupuud, suur õunaaed jne. Juurvilja- ja seemnekasvatatajad on ka praegu eeskujulikud põllumehed, esinedes ikka veeli Tallinna näitustel.

Hirvli noored peavad oma koosolekuid Paju talu ruumides.

Mitmed klubi liikmed on oma taludesse raamatupidamise sisse seadnud, üks isegi peab juba 5 aastat kahekordseid arveraamatuid. Teised aretavad puhtatöulist karja, kolmandad sammuvad ümbruskonnas kodukaunistusega esireas.

Töö tagajärgedega oleme kõik rahul. Oleme peaaegu saavutanud need sihid, millest unistasime noorena 10-ne aasta eest. Ja nüüd soovitame kõigile noortele: algage õigel ajal, siis ei ole pärast tarvis kahetseda, et olete paraja aja lasknud mööda minna. Ärge jätke takistuste pärast midagi pooleli. Ka meil oli ees hulk raskusi, aga mida roh-

kem meid püüti takistada, seda suurema hoo ja jõulisemalt oleme oma algatusi teostama asunud. Meie juures on jälle vanasõnad kordunud: julge pärast on võit, ja noorte pärast on tulevik. Tähtis on, kuidas noored kallist nooruseaega oskavad kasutada. Mida nooremalt oskame omale vajalisi kogemusi omandada, seda kergem on meil tulevikus. Meie Hirvli noored, kes oleme suutnud omal jõul ja nõul ülesseatud sihtidele välja jõuda, rühime tulevikuski edasi raugemata hoo ja soovime südamest kõigile Eesti noortele veel paremaid tulemusi ja edu.

J. T.

Saaremaa maanoorte ühenduse 1936. a. tegevusest.

Suuremaist Saaremaa maanoorte ühenduse 1936. a. üritusist võiks märkida järgmisi. Raamatuaasta puhul korraldati suur põllumajandusliku kirjanduse loterii. See andis ühendusele Kr. 350 tulusid, mis kasutati Saaremaa maanoorte ühenduse õpiringide laenuraamatukogu asutamiseks. Õpiringide laenuraamatukogusse osteti päämiselt põllumehe käsiraamatuid.

Kogust laenati möödunud aastal 30 õpiringile kirjandust kasutamiseks. Tänavu on raamatute kasutamine samuti väga elav. Saaremaa maanoorte ühenduse ja noorkotkaste Saaremaa maleva koostöö alusel on 1 komplekt raamatuid antud noorkotkastele kasutamiseks, kes tahavad põllumajanduse alal katseid sooritada vabariigi 19. aastapäevaks. 5 kohas korraldati maanoorte tegevlastele täienduskursused, millest osavõtt oli väga elav. Kevadel rakendati 50 Saare maaalgkoolis ligi 800 õpilast kõõgivilja võistluskasvatamisele. Neist lõpetas enamus sügiseks tööttevõtteid. Arvestusvihud esitati

kohalikule maatulunduskonsulendile. Praegu on käsil summade väljajagamine noortele võistlejatele. Suvel korraldati Karja kodum. kooli juures koos Saaremaa Põllumeeste Keskseitsiga ühel ajal Saaremaa aianduse ja uudismaade tööde näitusega maanoorte tööde näitus, kus esines kõigist 15 Saaremaa põllumeeste konvendist 13 parimat maanoorte ringi ja Saaremaa maanoorte ühendus 29. väljapanekuga. Sääli anti 13 esimest ja 16 teist auhinda ning saadi autasuks Kr. 115. Näitusega ühel ajal peeti Saaremaa maanoorte ringide VI kongress, millest osa võttis ka Põllutöökoja maanoorte nõunik E. Nugis.

Näitusel korraldati koos Pidula maanoorte ringiga loterii-allegri. Suurim üritus näitusel oli juurvilja kasvatamise ja harimise demonstratsioon, kus näituse külastajale, umbes 1000 inimesele, näidati õigeid juurviljaharimise võtteid, kõblaga ja maanoorteringlaste omavalmistatud rea vaheltharijatega.

Et maanoortel oleks võimalik saada odavaid ja kõrge külviväärtusega aia- ja juurvilja-seemneid, korraldati seemnete ühisostmine, millest võttis osa 24 maanoorte ringi ja 50 maa algkooli.

Et aiandusega tutvuneda, korraldati suurem aianduslik õppereis mandrile Saaremaa aianduskonsulendi A. Lõo juhatusel. Samal ajal toimus ühissõit Tallinna näitusele. Sügisel korraldas Saaremaa maanoorte ühendus maanoorte tööde näitusi koos lõikuspühadega Pidulas, Lõopõllus, Lümandas, Kandlas ja Muhu saarel, milledest osa võttis 1500 inimese ümber. Sügisel korraldati Saaremaa maanoorte ühenduse vanema kutsel Kuressaares Saaremaa maanoorte ringivanemate kokkutulek, millest osa võtsid maanoorte ringide vanemad, enamuses õpetajad. Ka oli nõupidamine maatulunduskonsulentide ja aiandusassistendide vahel maanoorte töö abistamiseks Saaremaal. Sääli otsustati kõik aiandusassistendid maanoorte ringide, eriti aiandusala instrueerimistööle rakendada.

O. Kolk.

Võrumaa aiandusassistendid juhivad maanoori.

18. dets. 1936. a. peeti Võrus Võrumaa noorte organisatsioonide juhtide ja juhatuse liikmete koosolek. Osa võttis noortejuhte üle Võrumaa.

Koosolekul esines kõnega Põllutöökoja maanoorte nõunik E. Nugis.

Edasi esinesid selgitavate ettekannetega maanoorte organisatsioonide töö kohta Võrumaa aiandusassistendid:

Ja an Sibul — Maanoorte organisatsiooni eesmärk ja ülesanded.

Osvald Leis — Maanoorte õigused ja kohused.

Paul Laugamets — Ringivanema ülesanded noorte organisatsioonis.

Elmar Keel — Juhatuse ülesanded noorte organisatsioonis.

Artemi Kaar — Koosolekute kord organisatsioonis ja Valter Oinas — Maanoorte ringide asjaajamine (raamatupidamine).

Lõpuks kõneles aianduskonsulent Valter Kiisler — Kodukaunistamine noorte organisatsioonide kaastegevusel.

Nimetatud ettekanded esitati kahel näitlikul koosolekul, kus anti noorte juhtidele juhiseid ka koosolekute korra kohta.

Mainime siinkohal, et Võrumaa aiandusassistendid on kõik maanoorte organisatsioonide tegelased, tegutsedes pea kõik kohal ringivanematena.

Rahkla maanoorte tali-päev.

Rahkla Maanoorte Ringi poolt korraldati 17. jaan. s. a. Rahklas maanoorte tali-päev. Päeva korraldamisega oli mõte kanda maanoorte ideid ja eesmärged ning maanoorte organisatsiooni sihte laiematesse rahvahulkadesse. Päeva mõte on täitsa uudne, kuid õnnestus siiski väga hästi. Päevast võttis osa ligi 400 inimest.

Kavas oli kella 4 alates pääle lõunat põllumajanduslik loeng „Karjaaretus ja maaparandus“, Simuna jsk. maatulunduskonsulendilt A. Tõnissonilt. Loengul olid peamiselt vanad, arvult 70 ümber.

Kell 6 õhtul oli aktus Rahkla mõisa saalis. Suurem huvi oli just aktuse vastu. Aktusel oli üle 150 inimese. Aktuse avas ringivanem Artur Sirelpuu.

Järgnes vaimulik talitu Simuna koguduse õpetajalt Mägiselt, kelle kõnel oli noortesse hää mõju.

Pärast vaimulikku talitust kõneles jsk. maatulunduskonsulent Tõnisson teemal: „Noored ja maa“, kus kõneleja käsitles avaraid töövälju, mis ootavad teguvõimsaid noori.

Järgmisena toimus Ringi liikmeilt Ringi ja märgi töötuse võtmine. Töötuse võttis 25 liikmelt ringivanem.

Edasi kõneles „Virumaa Teataja“ peatoimetaja E. Lehtmets, kes võttis oma kõne aluseks töötutes olevad sõnad: „ausateks ja ustavateks Eesti vabariigi kodanikeks“.

See kõne võeti vastu elavate kiiduavaldustega. Järgnesid tervitused. Kirjaga oli tervitanud Rohu Noorsoo Selts „Taim“. Tervitasid veel põllumeeste Simuna konvendi esindajana A. Tõnisson. Laekvere Haridusseltsi esindaja soovis, et noored jääks maale ja kodule truuks. Laekvere Põllumeeste Seltsi nimel tervitas seltsi abiesimees K. Kalmet. Veel töid tervitusi Paasvere Muuga Maanoorte Ring, lähem naaber ja kaasvõitleja ja Rahkla algkooli juhataja.

Kõnede vaheaegadel esinesid noored deklamatsioonidega, kelledest suure kiituse osaliseks sai Ringi noorliige Walter Senkel oma deklamatsiooni „Landesväär see marssis läbi Läti külla tänava“, ettekandmisega. Aktust kaunistas veel Rohu puhkpillide orkester.

Lõpusõna ütles ringivanem, pöörates kõnega noorte poole: Tänapäev näitab meile kaugele ulatavaid ideid ja töövälju. Töötusega võtsite endale kohustuse neid täita. Püüame siis seltsis teha kõik, mida suudame isale-emale rõõmuks ja isamaale auks. Ja vanade poole järgmise sõnadega: Teie ole-

Pähkla maanoorteringi liikmed peakoosoleku puhul.

te tunnustajateks meie sihtide omaksvõtmissel. Aidake siis teiegi selleks, et meie oma tööga väärriksime tõsist tähelepanu, aidake meid aias, aasal ja igal pool vaimuilmas. Põllumees on küllalt olnud kultuuri tooraineks, nüüd tuleb sellele lõpp. Põllumees saagu ise kultuuri loojaks, ta on seda ju praegugi, tarvis ainult selle mõistmist. Aktus lõpeb ühislauluga „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm.” Pärast aktust kestis pidu kuni hilisööni.

Pidula maanoorteringi siseelu.

Eelmiste aastate eeskujul valiti ka tänavu Ringile 7-liikmeline juhatus ja 7 kandidaati. Ametid: esinaine, -abi, kirjatoimetaja, -abi, laekur, -abi ja kroonik. Kui juhatusliige ei saa osa võtta ülesandest juhatuses (haiguse või muul põhjusel), siis asendab teda abi. Puudub aga ka see, siis kutsub ta isikliku kandidaadi. Isiklikud kandidaadid on igal juhatusel liikmel ja abil, keda kutsutakse vajaduse korral abiks kogu aasta kestel.

Päale nende on juhatusel veel 6-liikmeline juhatuselise toimikond, kes pidude ja muude suuremate tööde puhul juhatusel abistab. Naisliikmel on peaperenaine, asetäitja ja abid (4). Neid on vaja teeõhtutel ja peo einelaua korraldamisel.

Hindamiskomisjon on 4-liikmeline ja revisjonikom. 3-liikmeline. Päale selle on valitud majaisa ja eriülesannete täitja (2 isikut).

Juhatus annab välja „Ringi Kroonikat”. Ilmunud on nr. 1. Selles on ainult teadaanded ja ilmub tarviduse järgi. Päale selle ilmub albumina „Uus Kiir”, loominguline ajakiri.

Juhatusliikmete vanus on 14—18 a.

Uues juhatuses on 3 endist juh. liiget, ka esinaine on endine. Liikmemaksu 1937. a. eest on tasunud 70 liiget.

On loobunud põhimõttest, toetajaid vastu võtta valikuta. Samuti ei tohi tegelaskonnas olla „töötuid” ja „pudelimehi”.

Koosolekud algavad täpselt, samuti peod. Hilinemisi tuleb ette harva. Ollakse harjunud kogunema pool tundi varem.

Kõik juhatuseliikmed otsustasid tellida „Tõusva Nooruse” (isiklikult). Jõulupuu all tehti 68 liikme poolt vastastikku kinke. Ringivanemale annetati 2 albumit, üks Kõõru noorte poolt (edukaim küla) ja teine endise juhatusel poolt. Ringivanem jagas paarsada ajakirja liikmetele: „Maanoored”, „Taluperenaine” ja „Jutupaun”. Pärast jõulupuud oli koosviibimine teelauas üle 70. isikuga.

Hoolsuspunktides oli esikohal 16. a. Vello Liiv 475 punktiga, teiseks Valdur Eerik 445 pt. ja Ella Saagpak 420 punktiga. Neile annetati r-vanema poolt aastakäik „Maanoored”. Hoolsuspunkte on ette nähtud maksimum 1. mailks 500—600. J. Laul.

Pähkla noored töö.

Pähkla maanoortering asutati 1931. a. Algul edenes ringi tegevus visalt kuni 1935. aastani. Praegu on ringil liikmeid 55. Maatulumduslikke tööttevõtteid viis kodutalus läbi 24 liiget. Ring esines maanoorte tööde näitusel Karjas.

Eriti agaralt on töötanud noorte ringi juhatus. Aasta jooksul peeti 18 juhatusel ja 8 üldkoosolekut. Lugesimlaual käis 5 ajakirja. Toimetati ka oma ajakirja. Korraldati köögivilja mahategemise ja harimise kursusi, metsapäev ja näitekohus.

Sissetulekuid on hangitud 3 peoga. Palju huvipakkuv on tänavu Pähkla maanoorte ringi õpiring, mis töötab kirjalikkude käisimuste meetodil.

Pamma maanoorteringi tegevusest.

Pamma maanoortering, Saaremaal saab varsti 5 a. vanaks. Märtsi algul on kavatsusel pühitseda pidulikult aastapäeva. Ring töötab kaheperioodilise töökavaga, üks talvine, teine suvine. Talvise töökava moodustab õpiringide töö, kursuste ja loengute korraldamine, kirjanduslikud harrastused,

oma ajakiri, kodude ajaloo koostamine, koosolekud jne.

Suvises töökavas on senini olnud köögiviljade kasvatamine, kodujäneste pidamine ja üksikute liikmetel puukooli ja marjaia asutamine.

Talvel on korraldatud lavaeeskavaga piduõhtuid, 4—5 öhtut aasta jooksul, mis on ringile sissetulekute hankimiseks.

Koosolekuteks ja pidudeks kasutab ring Pamma koolimaja ruume. O. Grepp.

Aiaviidet.

Nõiutud raha.

Asetage oma lahtisele peopesale ühesendine raha ja õelge seltsimeestele, et olete raha käe külge kinni nõidunud. Asja tõenduseks andke neile kätte riidepuhastamise hari, millega nad püüavad raha peolt maha harjata. See ei lähe neil korda. Raha asetseb peopesa õõnsuses, millest lai hari üle libiseb raha liigutamata. Jääb mulje nagu oleks tõepoolest tegemist mõne salapärase jõuga. Proovige!

Huvitav katse elektriga.

Võtke umbes poole kirjutuspogna-suurune tükk ajalehepaberit, asetage see vastu palavaks kõetud ahju külge ja hõõruge riidepuhastamise harjaga. Juba paar korda harjaga üle paberi tõmmates märkate, et paber jääb ahju külge kinni, ja seda tugevamini, mida rohkem hõõrute. Paberit ahju küljest eemale tõmmates kuulete nõrka praginat ja pimedas toas näete, kuidas elektrisädemed hüppavad paberi ja ahju vahel. Paberit ahju küljest järsku ära tõmmates jääb see laetuks elektriga ja tõmbub lähedale asetatud asjade külge. Paberit näo lähedal hoides tunnete nahal kõditamist ja kuuleme nõrkade elektrisädemete praksumist.

Peamurdmist.

Jüri ja Mart saavad teel kokku. Mart on hiljuti abiellunud. Jüri tahab teada kui vana on Mardi naine. Mart ei anna otsekohest vastust, vaid ütleb: „Mina olen kaks-korda nii vana, kui tema oli siis, kui mina olin nii vana, kui tema on praegu.“ Mart on praegu 28-aastane. Kui vana on Mardi naine?

RISTSÕNA-MÕISTATUS.

1	2	3	4	5	6	7	8
	■		■	9	■		■
10						■	11 12
	■		■		■	13	
14	15		■	16	■	17	■
■	■	18		19		20	■
21	22			■	■	23	24 25
26			■	27	28	■	30
31		32	■	33		■	■
	■	34		■	35	36	■
38							

Põikread: 1. Noorte ajakiri. 9. Lauraaamatus esimese laulu esimene sõna. 10. Alus, mille pääl raiutakse. 11. Naise nimi. 13. Aed. 14. Vald Pärnumaal. 18. Loomade ja taimede arendamine. 21. Aasta-aeg. 23. Annab ülalpidamist. 26. Mehe nimi. 27. Looma kehaosa. 30. Tagavarade ruum. 31. Sanatoorium Eestis. 33. Sülg. 34. Vanadus. 35. Järk. 38. Tulutoov kõrvalharu talupidamises.

Püstread: 1. Linn Eestis. 2. Väsinud. 3. Kasvab metsa all. 4. Ese lilledel tarvis. 5. Mänguasi. 6. Tegusõna. 7. Jõukas. 8. Pagaritooted. 12. Heinaliik. 15. Nädalapäev. 16. Ajalooline valitsusvoim Eestimaal. 17. Sina. 19. Poiis nimi. 20. Sinu. 21. Tsaariaegne ratsaväe sõdur. 22. Voolava vee hää. 24. Naise nimi. 25. Kaksikkonsonant. 28. Sepa tööriist. 29. Tarvitatav praadimisel. 32. Sama, mis 34. põikreas. 36. Tema. 37. Noot.

TOIMETUS ja TALITUS: Tallinn, Pikk tään. 40. Telefon 464-24. — Posti jooksev arve nr. 275. Ilmub üks kord kuus. TELLIMISE HIND: aastas kr. 1,50; 1/2 aastas kr. —,80. Üksiknumber 20 senti. Peatoimetaja A. Käbin. Vastutav- ja tegevtoimetaja E. Nugis.

A-S. ÜHISELU

- * Rotatsioonitrükk
- * Nooditrükk
- * Raamatukõitmine

Töö korralikkusele ja täpsusele pannakse erilist rõhku

trükikoda

Tallinnas, Pikk 42. Kõnefr. 442-04

Valmistab maitsekalt ja parajate hindadega

igasuguseid

TRÜKITÖID

kõige lihtsamast kõige keerukamani

Telefonilised tellimised täidetakse täpselt

Laos alati valmis vallavalitsuste ja vallakohtute kantseleiraamatud, plangid, võlakirjad j. n. e.

Keeduvilja- iluaia- ja muruseemneid

ostate meilt.

Meie müüme kõrge idanemisvõimega ja protsendiga seemneid.

Viljapuud ja põõsad.

meie puukoolidest on sordiehtsad.

Müügil aiasaaduste ja mesinduse jaoks riistad ja masinad.

Tutvuge meie hinnakirjadega.

Eesti Seemnevilja-Ühisus

Tallinn, Valli tän. 6, tel. 426-36.

Reserveeritud.

1980
12
1